

Өртээ 2 көп.

Кремльде Съездилер ордузунга
байыр лалдыг хурал

п. ГОЛЬЦОВТУУ.

Биш-Хем районунун «Өңк» совхозунун теп кырында пунктунда ам уеде хой кыргыздардын тулук уези. Бу чылым бу ажал-аешинчи кыркычмалары шушту 12 муң ажалы кырыга кыраша, чеге чакы кыргыздын күрүмге 66 тоңка акы шимдерге дүктү дүжарлар.

ЧУРУНКА: (салаай таловон чо талаже). Уечтчи-бечичи З. Алдана, малакын Р. Ещенко, жаркировичи З. Хисматулина олар кырынттыгач дикти демчиз тилары.

Фото П. ГОЛЬЦОВТУУ.

ТУСКАЙ ЭРТЕМНИГЛЕР ДУГАЙЫНДА ПАРТИЙЖИ САГЫШ САЛЫШКЫН

(„Правданың“ мурнуку чуулгу)

СЭКП ТБ-ның март Пленумунун соңунда көдөз ажал-агынын удурулузунда тургустунуп турар чутуга шынчыл болза ажал-херекти эртеминги шынчыл, боттун үндөзүнө чорударычте чуткуд болуп турар. Партияны ажаллап калган, боттандырып турар улут хемчеглери бистин көдөз ажал-агыныкка чаа байдалды тургузуп турар. Ам бүгү чүө кижилерден, оларын ажал-агынын чорудунан, күш-ажалды шыл организастаанын, арталарын ажыгап билиринден хамдаржыр. Чогаалыкыни инициативага калбас делем ажитынш турар.

Ол байдалдарда көдөз ажал-агынын тускай эртеминги ролу хемчөл чокка өзүп турар. Дык хей колхозтарын болган советтарын хожулар турарын бир чылдагыны тускай эртеминги шын ажал-агынын херекке албасы. эртеминги чедикширинин болган мурнакчы практиканы багы ажаллап турары-биле болган деп СЭКП ТБ-ның март Пленуму меделген.

Агроном биле зоотехник—көдөз ажал-агыны бугурулузунини техноттар, оларын ролу улуттук инженерлерини ролу шыкаш, баа-ла улут. Оларга бүгү таланын детимчезин көргүзүр, бугурулузунини багуу организастылар, бугу чаа, мурнакчы чүөнини ажал-агынын болган турар, кылдыр дуулаалары—партия болган көдөз ажал-агы организастылар шутт хулаалга болуп.

Сөөлгү чылдарда көдөз тускай эртеминги армияны өскүзүп-биле экен. Ам дык хей колхозтарда, советтарда хей-хей тускай эртеминги ажаллап турар. Агрономар болган зоотехниктер хожу бригадаларын, советтар салбырларын, фермаларын баштап турар. Ол чорук ажал-херекти эртеме үндөсөлш, бидилик-биле, чогаалдык чорудар, бугурулуз кулааларын дүргөн ажаллаар арганы берип турар.

Аны билеглерден алыска сагыш-сеткилин ажаллаар болган инициативаны көргүзүр тускай эртеминги киж бугурулундун негеп турар. Бо таланы-биле хей чүдүлгөн партия аге ор-

ганизациялары, партия комитеттери кылдыр ужурут. Олар көдөз тускай эртеминги уру-тундун ажал-хорудулузунга таарымчалык байдаларын тургузар, колхозтарын болган советтарын экономикасын бижылаар таланы-биле тодаргай сорулаларын шиттирлээрине оларын күженишкенин угулдулар, оларын амдырал-чутталгазын дугайында сагыш салыр ужурут.

Бо таланы-биле аки дуржулганы Черкассы областын Корсун-Шевченко районунун партия организациялары мөөнөн алган. Район организациялары, ажал-агыларын удурулуктары агрономарын, зоотехниктерин, экономисттерин, инженерлерин санал-онадарын чутулалар көр таланы-биле ажал-агынын ажал-агынын партия райкому кылдып турар. Ам районда чүө-чүө тускай эртеминги ажал-агыларын экономикасын көдүрер таланы-биле хемчеглери ажаллап кылдыр иделкейли киржи турар. Ажаллаадыр чеглерин тодаргай анализин болган үндөсөлш кылган, ол чорук чегин гектар бүгүзүр эң ажалык ажаллаар, көдөз ажал-агыны продуктуларын бугурулузунини болган белеткелдерини барымдаалыг планнарын чогаалдыр арганы бээр. Партия райком, бугурулуз аргалары фермаларга үрөжилте ажалын ажаллаар таланы-биле тускай эртеминги саналдарын детим, машина-трактор паратынын эң бугурулуз ажал-агы хандырган ажал хей хемчеглери боттанды-ларын инженер-механиктарга дуулаал.

Көдөз тускай эртеминги партия улут бүгүзүрде көргүзүп, чег ажалын болган мал ажалын көдүрер дөш демселте оларын иделкейли дуулаалары кылдыр көрүп турар. Инициал-даа бугурулуз — ол дөшгө ажал-херекти ала-чайгаарлаашкынча сула салыстар дөш ол ажал-агы. Бадаларга вегетерини бидилер, оларын гаадыкчы иделкейли, дааскан ажал-херек дөш хамысалгазы экен турар дугайында доктаамал сагыш салыр херек.

Чугаа болза чүгү-бүрү чылдак-биле тускай эртеминги хун бүгүзүр ажал-агынын чаржаал-жыр азы ону холгаарлаар дугайында болбайн турар деп чүө бидилин. Идыг практиканы шиттирлээр бугурулуз шаккан, ынчанга ону ка-тапталас ужурут. Тодаргай дуулаалар, хулаап ажаллап шиттирлээр, ажаллап кылган хемчеглери күжөлдөшүн хун бүгүзүр болган ханы контролю херек.

Бугурулуз областын Сеховоер районунун партия организацияны совет экономикасын хожу-деринин улут айтырларын шиттирлээрине агрономарын, зоотехниктерин, механиктарларын иделкейли киржиштин турар. Чоокта чаа райкомуну плениуму районун ажал-агыларын-га мурнакчы техноттарын болган күш-ажал-дык мурнакчы арталарын негептер таланы-биле хемчеглери дугайында айтырларын чу-гаалдык көргөн. Бугурулуз организаста-арыга тускай эртеминги ролун күштедир-аргаларын дугайында, эртеминги чедик-ширинин болган мурнакчы дуржулганы прак-тикага калба-биле негептер дөш, советтар-га экономист ажал дөш оларын хамысал-газын бидилер хемчеглери дугайында чугаа плениумга болган.

Тускай эртеминги ажал хей кезин рай-оннар бугурулуз аргаларында ажаллап турар. Ол дуржулганы ажаллаадыр справка-тайылырларын болган айтырларын чогаалдыр бидилерини шаг-уеин болган күжениш-кенин удурулузун, хейде колхозтарда болган советтарда тодаргай организасты ажал-агыны кылдыр, шадерге болган фермаларга ажалык чаа чүгүзүр негептерине дуулааларын ажал-херекти ажал-агыны негеп турар. Ам партияны дык хей көдөз райкомарын, бугу-рулуз аргаларын ажалдык бо уланышкын-биле чорудуп турар.

Бир ажал-агыны берип турар херектиги,

техникасын, чедикширлээр угаалдык ажаллаар болза, бир ажал-агыны бугурулуз экономикасын хожу-деринин уланышкын-шын-биле бидилеттир болган кижилерини күш-ажалын бидилит организастаар болза, чүг-ле ол таварыла партияны ажаллап кылган экономика хемчеглери аки тудаларын бээр алаар. Ол бүгү тускай эртеминги боттары-нын иделкейли киржигеи чокка болдунас.

Ол шынчыл чүгүлгө удурулуз турар ажал-агыны ам барык чок ботт турар. Инициал-даа чамдык чегерде практика кырында тускай эртеминги санал-онадарын ам-даа херекке алабайн турары хараалдыр-дыр. Хорезм обла-стын Ургенч районун чамдык ажал-агылар-ында агрономун айтырларын ам-даа бугуру-лоп көргөн турар. Чигеэ, Ленин атыг колхоз-та мурнакчы агрономарын, хөвөн плантация-ларын суггарарын чаа экономика арталарын багы негептерин, хөвөнни механиктааа ажал алышкын чедир үнелеп көргөн турар. Колхозта дуржулгалы агрономар бар, и-нициал-даа оларын сумелерин болганчок-ла херекке алабайн бартылар.

Көдөз колхозларын идея-политиктиг кижил-дигеи, оларын мергежили бидилер дугайы-нда сагыш салышкын партия организацияларын кичеңгегинин төвүгө доктаамал турар ужурут. Экономиканы калдыр-даа адыры шы-каш көдөз ажал-агыны бугурулуз баа-ла ча-гыс чеге доктаамал турар, эртеме болган прак-тика ажал хей чаа чүгүзүр доктаамал ки-рип турар. Инициал тускай эртеминги киж ө-рөжилте чегеринде алган бидилер-биле кы-зыгаарлаашкын шыдаас деп чүө чайгаар-ла бидилит-дыр. Оюк хулаалга — бодунун мер-гежили соксаал чокка сайырангайдыр, өс-келерин дуржулгалын бодунга шигеңдип алы-ры болуп. Бо херектин таланы-биле партия ор-ганизациянын дуулаалык чокка ол чүгү-даа чедип ал шыдаас. Инициал ажал хей об-ластарын партия организациялары тускай эр-

теминглерге, колхоз кадрларын районнар бол-ган районнар аразында тускай школаларын, се-минарларын тургузуп экономика конферен-цияларын, чутуга айтырларын чогаалдык байдал-биле чутугалаан көрүп организастап турар. Украинанын дык хей районнарында ка-лаа ажал-агыны бидилиттерин университеттери ажаллап, оларда муч-чун агрономар, зоотех-никтер болган өскө-даа ажаллаадыр өрөшп турар.

Көдөз ажал-агынын өрөдигеинге тус-кай эртеминги киж бугурулуз иделкейли ки-ришкен турарын дугайында сагыш салыр — партия комитеттеринин, аге организациялар-нын хулаалга болуп. Колхозчуларын, советтар ажал-агынын бижы бидил-биле чегелде-лээр—чег ажалын болган мал ажалын кылгазын бидилерин ажал-агыларын орулалык болуп чорутуу бидиле демселте, хамыла болган хумагаалдык чорук дөш де-миселди чутуга ченес.

Чег болганда—шөлдө, фемада, септелге мас-терскаанында агрономар, ротехниктиг, инже-нерин дуулаалык болган сумел манал турар. Инициал-даа тускай эртеминги боттары-нын ажал-хорудулузун түпө хун бүгүзүр ажал-херек-биле кылгаараш шыдаас. Олар кезеде бугурулуз ужурут. Партия органи-зациялары тускай эртеминги ажалын түп-недери хандыр анализтер түтүлгө, бодунун ажал-агынын, районун хожу-дерин перспек-тиваларын көргүзүп кижиле, теорияны, эрте-минги чедикширинин болган мурнакчы дур-жулганы өрөшпине оларын чачыттыр ужурут. Чүгө индыг таварыла шадерин дүжүтүрүн болган мал ажалын продукту-луз чайгыш чокка көдүрер дөш демселте көдөз тускай эртеминги бидилер чогалдык киржигеи хандырып болуп.

Партия биле чон көдөз тускай эртеминги күш-ажалын бидиле үнелеп көдөз ажал-агынын экономикасын көдүр таланы-биле советтарын болган колхозтарын ажал-агыны-лерине ажал улут, үнелеп чеге дуулааларын көргүзүп шыдаар күш кылдыр оларын көрүп турар. Агрономар, зоотехниктер, ветеринария ажаллаадыр, инженер-механиктар, бугу тускай эртеминги партияны болган улутун иделгин боттарынын күш-ажалын бугуру-дир дөшгө чигини чок.



Ол ам партиянын хурээленинде

Эрэн районун «Коммунизмче орук» көдөз ажал-агы артеинде бот-оруга-чарыгалдык №4 хой-жу бригаданын хойжу Ермолай Намчытовч Аракчааны амды-ралында бо чылын онза өөрүчү болушкун болган. Мурнакчы хойжуну бидилеринин өрө-нип көргөш, СЭКП Эрэн райко-муну бюрору он дөш ханды-рып, ону СЭКП кезигүүгө кан-дизат кылдыр хулаалган.

Коммунист деп бидил атыт эш Аракчаа бодунун ак сеткилдиг, кызымаккай күш-ажалы-биле че-дин алган. Эртен чылын брига-дын төрүр кодан хойларын бидир-биз-биз каларын турган. Багыт ажал-агынын бидилерини, бидил-дүк кыргылаашкын үндөсө хура-ган мези кодан ортума-биле 2,6 кг дүк кыргып алып планинг турган, 3,2 кг — аки шынарды, арын дүктү кыргып ал, хулаалга-зын шакта ажал күжүктөн.

Шала күсүр шэр мал бо-лаш боза мал адаларыкы кы-ка белеткелип эгелен. Кыштат-ларын олар-бедерини барып кеп-рип, калба-хоралын септелгези калчаар кылдынып, мал кемери-нин кулааларын канчаар тургусту-нуп турарын ылааллап ал, кыш-ка бүгү белеткелерин тус-тус малчынар барык-ла доозуп тур-ган.

Тус-тус коланнаран үзүп эк-кеген, күжү арык-доруктуг бир

кодан хураганын кымга бижы-лап каларын дугайында айтыр-гыч тургустунуп келген.

— Хей чылда мал каларып кел-ген, ажалга кызымаккай эш Арак-чаага ол кошок дөшгөсөл бир кодан хураганын бидилерини, бидил-дүк кыргылаашкын үндөсө хура-ган мези кодан ортума-биле 2,6 кг дүк кыргып алып планинг турган, 3,2 кг — аки шынарды, арын дүктү кыргып ал, хулаалга-зын шакта ажал күжүктөн.

Ермолай Намчытовч бир-ле ка-тап келсе, өк-бүдөз-биле чени-нип олтура, мында дөш:

— Бригаданын даалгазын, иде-гелин кешем дээр аргам чогул, ону күжүлдөп, ажаллаар алаар-дыр мен.

Он эгелээш Ермолай Намчы-товч хураганарын хулаалга алган, малчынарнын мурнуна берген сөзүн херек кырында боттанды-рып биле кызымак ажаллап кыр-кен. Аргам хураганарын кыштан хур ажалары-биле чүп кылдыр бидилерин, бодунун хей чылдыг дуржулгалын ажал ажаллаар деп шиттирлээр алган.

Башкы хур чагган. Кыштын союу чоруп дымдаан. Эш Арак-чаа калган-биле ийилээ хураган-нары менди кыш ажалары алыр-нын арга хемчеглери баш улур ап эгелээш. Дургагарын кыжын чеге септелгези, оларга ис-мелде септелгези берип, ила-нгын эң кошоктарын тускайлаа

үккеш, аны хемчеглери турган.

Бидилит ажал-агы бодунун түнелсин берген. Хойжу брига-дын эртен күзүн хулаалга бер-ген 432 хураганарын Аракчаа бодунун кызымаккай күш-ажалы-биле хур кыгыткан. Инициал хойжу бригаданын иделгелин, бег-ге даалгазын ак сеткилдиг кү-сеткен.

Ам бо хунерде Е. Аракчааны кодамында 532 хураган ирттер, ху-нан кыс хойлар бар. Дүгү хозал-ганын кыргып турар. Брига-дын бугурулуз илаалында ажал-агыны бугурулуз, ортума-биле бир баштан 1,8 кг дүк алып ужуру-лап, а эш Аракчаа хураганарын аки кыш ажалын барымдаалааш, хураган бугурулуз ортума-биле 2,0 кг дүктү кыргып дуулааларын хулаалган. Хулаалганын күжү-дерин бугурулуз ажаллар бар дөш-гөсөл малчын бугурулуз.

Коммунист хойжу Аракчаа дүк кыргылаашкын дооскаш, Нарынын Дыттыг-Хем деп ажал-агыны чылгаан көжүп барган, малын септирлээр белеткелип алган.

400 баш ажал хураган ирттери эң септирлээр, келер чылын өткө дуржулгалын белеткээр хулаалга алган, СЭКП ТБ-ның март Пленумун шиттирлээр сору-к кирге коммунист угаалар ажал-лап турар.

С. МААДЫ.

Сарлык фермазында

Сарлык ажаларына күш-ажал чарыгалды өскө малдарындын ажал болуп, ол дөшгө хей эт, сар-жаг бугурулуз ажалык мал, Оор-жак Чамырык сарлык ажал асту-рине мергежилди. «Шекпээр» сов-хозтун Дөң-Терезин салбырнын сарлык фермазы саржаны кылган, күжүгө дүжүлүп турар.

Чылдык-на октябрынын 15-тен эге-леп сарлыктын бызаалары-биле калды Ажык калды-бегт тайгазын каларчы үндөсө берген, олардын ажалар. Бир ажал ол үлө сарлыктын хем уунага тургузар болза, оларын боттары, бызаалары арып, баксырап эгелээр. Кыжын сарлыкка чыгып ка-жаа, сизин хереклеттисес. Оларын хожар чеглеринге каларчы чүгө ду-каап бээр.

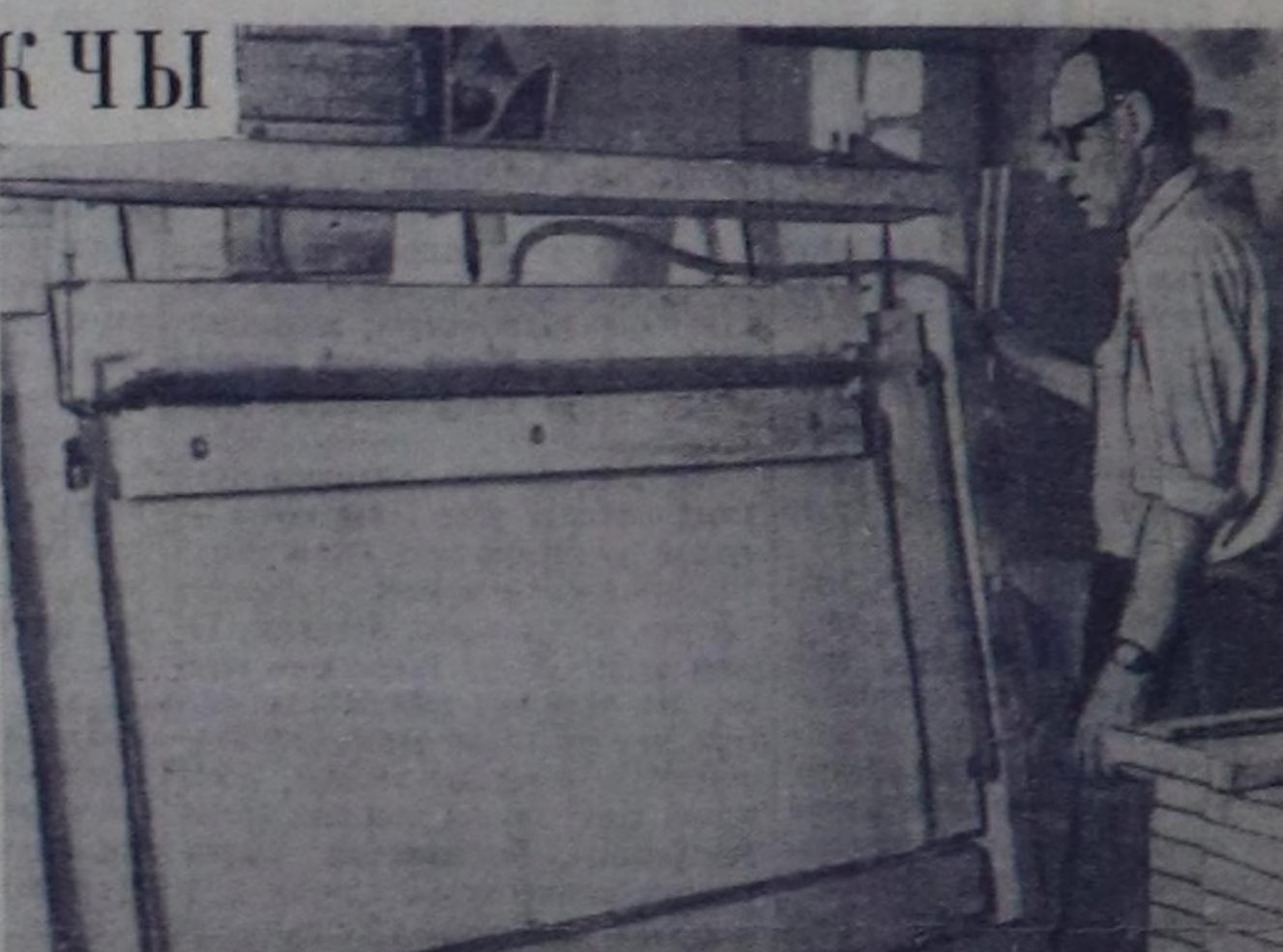
Сарлыктын калдырышан, Оор-жак сарлык фермазын эргелчектеп турар, төрөн 76 сарлыктын 75 бызаа-зын менди алган. Ферма апрель 17-ден июнь 20-ге чедир сарлыктын сагаш, ону суаууден 359 кг саржа-нын кылбышан, күжүгө дүжүлүп, ол дөшгө 8 тонна 867 кг сүт-тур. Саанын Монгуш Шоваа бодунга бижылаан сарлыктын хулаалга хулаа 42 кг сүтү саап ап турар. Анык саагы-ларын сарлык саржанын ам өрөдиге келген. Ооржак Хемерек 64 хонукта бодунга бижылаан сарлыктын 1 тонна 121 кг сүтү саган. Ажык тайгалары—сарлык өстүреринин ора-ны.

Т. ТАЛГАНЧИК.

ЧАРТЫК ЧЫ

Павел Васильевич Тармазаков Улут-Хем ыяш ажал-агы чегерини Кызылда мебель цегинде он дөрт чыл ажаллап турар. Бодунун чартыкчы арга-дур-жулгалын бугурулуз херээнге ажалла-вышан, холдун аар күш-ажалын чогаа-дыкчы арга-биле со-лааны—бугурулуз турар продукцияны шынарын экижит-кен болган темпи-зин дүргөдөткен.

Павел Василье-вичин бо хунерде чогаатканы электри-лиг чыгыкчы күжү-биле ажаллаар шактарын адалы, үстүкү халыптарын, эриктин шуугай-биле шап хырбалаа-



рынын рама-стано-гун чогааткан. Чартыкчынын бо рама-станогу шка-фын адалы, үстүкү халыптарын 8 мину-тада кылдыр бугу-

рукчүлүг болган. Ол ажалды мурнунда хол-биле хырбалаа-рынга чартык шак-ты чарыгдар тур-ган.

Тармазаковтун ра-ма-станогун адалы шка-фын халыптарын арын хырбалаа ту-рары.

Фото

ЧУРУКТА: П. В.

А. Содунамны.

ЧАЙЛАЖЕ ОРУК АШТАЛГАЗЫ

«Тес-Хем» совхозтун V. Шынаа салбырын малчынары серин, улут чайлаг—Кара-Хөлө муң-муң баш малын семитрип, чайлагалды турар. Кара-Хөл дөшгө, Тайда-Улаа-нын кырында каас, чараш арга-эки-нер-биле куржанган, хей муң гектар олар шөдүт, чечек-чымистиг, чаагай өттүгү ажалары чайлаг.

Маава V. Шынаадан көжүп чедери берге болуп турган. Машина чоруп шыдаас болганда, Кара-Хөлө ба-рааннары чедирин берге. Сүт-сар-жазын, дүктү болган эгити оортан чедип алыры белен ажал алырты. Инициал совхозтун дирекцияны партия, хей-ниги организациялары улут чайлаг Кара-Хөлө орук аштал-

газын чорударын шиттирлээр, ажаллаадыр 2 трактор-биле орук ашталгазын кидин тулук чоруп тур-гар. Эт, сүт, дүк бугурулуз өтүл-дир чайлагте машиналар саа чок чоруп болуп чаа орук удаас бүтөр.

С. БОРБАН-ӨЛ.

ХОЙЖУЛАРА

Чөөн-Хемчик районда «Чыраа-Бажы» совхозтун малчынары чайлагалашкын организасты эрттирер дөш, белеткел ажал-дарын чедикширини чорудуп тур-гар. Ам бо хунерде хой кыргыла-дазынын мизг түлүп үзөи.

Мурнеге эки шынарды хей дүктү бээр — малчын бугуру-луз ажалын хулаалгези. Хойжу бригадаларын коланнаранда тур-гар чурт иштинин хойларын

эгелээш. Шэр мал колдуунда-ла Чыраа-Бажы малчынары серин чайлагаларына баргылаар.

Хойжу бригадалар келер кыш-ка белеткел ажалдарын чорутку-лаан. Кыштагларда малдык ка-жаа-хоразын, малчынарнын чурттаар бажынарын бугуру сеп-тээш.

Ол шынаш малдын чег-суурун баш бугурулуз белеткел алыр дөш, сизин шадерин суггарып, бугаларын кызып, суггарган чег-лерини дөшгөсөл дөшкөн калчаарын туткулаан. Ол шад-дерин ам удаас сизини бирги негиздеи эгелээр.

Бригадир М. Чоланын бригада-

зы 40 га сизин шөлүн ийи катан суггарган. Ол шадер эки шы-нарлыг нөгөн сизин өзүп үнүп турар.

Бригадирлер М. Чола, С. Соной-оол, М. Темир-оол оларын бри-гадалары 100 хойдан 90—95 хураганарын менди камгалап алган.

1965 чылда социалист ху-лаалганын күжүдөр дөш, сов-хозтун хойжу бригадалары күж-енишкенин ажаллап турар.

ЧУРУКТА: хойжу бригаданын бригадир М. Темир-оол.

К. ЗИЕР-ООЛ, О. МАСПЫН-ООЛ, фото авторлары.



кыргылааш доозуп, нарын дүк-түг хойларын кыргылааш үр-гүлчүлүшкан турар. Устакыг хойлар ортума-биле 1 хойга өнааштыр 1 кг 500—1 кг 700 гр. дүктү кыргып алган.

Кыргылааш дооскан колан-нар чуулданы эртекш, серин өттүгү тайгалары көжүп үнүп

Малчынарга чедирбей...

Тере-Хөл сельхозунун Сарыг-Хөл сүт-бараан фермазында дерги салгышкын Сергей Илаа дөшгө совет салгынын чуртун хажыдып, шын ажал чүдүлгөн кылдып турар.

Көдөз малчынарга чедирип салгы-лаары-биле сельхоздан бараан үндүрүп алган, малчынарга чедирбей фер-ма шиттине, эртен-дүшкөн улуска ат-лаадынып тургускаш, чөдөге таралдып садылап каапкан чары-лаа чогур Чыраалы. Сөндөк деп чегерде бараан чедирер тала-зы-биле сагыш салбайн турар.

Малчынарга ийи-чангыс келгенде ат-лаадынып тургускаш бараанын берип каар. Малчынары ажаллап алган ажалын колхоз кассиринден бодунун турамы-биле үндүрүп алган

артын ээинге эгидерин далашпас, ул малчын алаа чогур ажалын тевелерин алыр дөш Илаа сүрүп, хей шалын чедирип турар.

Илаа алаа Чыраалынын мал-чынарына дүш бөбү чедип келеш чөдөшн улуска берип тура ол чег-рини хожун салгышкын чорган 70 хар-лыг пенсионер Долгар — чачыс шалын өртөн пенсиядан тартып ал-огул, чүгө бир шайлап берип көр — дөшгө күжү Сергей ону тоовайн, кырган менди караан кылганмы каапкан халдын чоруп барган.

Устуде чүдүлгөн сельхоз баштаар чеге сайгарып көргөш чуртукте чогур.

В. ДУУЛАИ.

ШИИТПИРЛЭЭРИ ЧУГУЛА АЙТЫРЫ

Малчынары ажаллап ханды-рылаашкын айтырларынга хама-рыштыр эш Д. Ода-оолдун «Шын» согуна парлаттынган чүгүлү нөмүчү танышкан, ол чүгүлгө хамаарыштыр бодунун чамдык бодаларын чу-гаалкашкан.

Эш Ода-оолдун чүгүлүгө көдөз ажал-агынын чугула зөөноу — мал ажалында ажаллап турар мал-чынарнын амдырал хандырыла-зын улам ийи ажалдарын боду-рулуз аргаларын дугайында айты-рын чөптү-биле көдүрүп турар-дыр. Мен бодун дугайы оор-биле чөпшөрөжил баа детип турар мен.

Коммунизмни калбарган тургу-зушкуну чөв совет кижилер кирип-кен бистин амы хунеринисте мал-чынарын күш-ажалы шынара-ларын бөдөн-биле чегерлештир, оларын културтуг негеден баа угадып турар. Малчынарын күш-ажалын байдалы-даа, амдырал хандырылаашкын-даа үнөш негелдиге дүшкөн турарын амдырал болу негеп келген.

Малчынарын амдырал ханды-рылаашкын экижидерине угаалган дык хей ажалды бистин республи-кага кылдырган. Барык кышга бу-гүзүлгө малчынарга чурталаа ба-жынарын туттулган. Фермаларга, бригада тептеринде чурталаа бажы-нарын алында чүгө бажынар, кызыл булунар туттулуп, электри чыгыкчы-биле хандырылган, фер-маларын механизастаан. Бо бүгү мал-чынар дугайында партиянын болган чаахтын улут сагыш салышкын-

нын чайынанчак херечини болу-рду.

Ой-биле чегерлештир малчынар-нын амдырал хандырылаашкын чед-дир кылдынан чүдүлгө, чегерлешти хей. Малчынарга чурталаа бажы-нары ам-даа чедиле. Кыштан бажынарын шынары куу болуп арттылаан. Малчынарга бажы иш-тинин эт-херекселерин бугурулуз болган садылап чедир таланы-биле ажаллаар ам-даа куу дөшгөсөл туруп турар. Инициал ону хамаарылаш чег-лер шиттирлээр чеге чугула.

Кышмалдык мебель фабриказын болган рабулеттур комбинаттарын бажы иштинин эт-херекселерин бажынарга таарыштыр мебель аймаа кыл-дыр чегерин организастаар чеге чугула. Бо таланы-биле эш Ода-оолдун чүгүлүгө саналын деткири мен. Малчынарга таарыштыр кыл-ган мебель аймаа көжөрдө чини, ба-жы болган өзөш орун эгелээр кыл-дыр таарыштыр кылдыган тура чог-урулуз. Дүрүп алып похол оруннар, алпаралар, тускай ажалын чини, бижеске чег шактарын, стодалар, сал-дайлар хон чикеттиг чүдүлгөн мал-чынарга организастаар болган мал-чынарга садылаар бааа конгүт

Тус чеге бугурулуз чамдык чүдүлгөн тускай чачы-биле садып шутукун дамчыштыр чачыны эккен, садылаарын аргалары бар-дыр. Ол шынаш буулабас, чини, бижыг ака-сава аймаан, сүт болган сүт кудар аныч-бугу савааларын, чакка кедер тоннарын, сүт идиктерин малчынар-га садылаары чугула.

Өт дугайында айтыртыг хамаары-штыр алырга, кыштагларда бажынар бар-даа болза чайгы, кустук, чакка үелерде мал олардып, ийи-бээр көжөрдө өт болза эң-не эңиг болган буник-адак, тыла улус шандан тура алаа чурттан өөрөнгө-даа. Идыг

ажыкты. Идыг эдилелерин нацио-нал угуулаалар-биле чараштап каас-тар болза улам аки. Чигеэ, алпарал-дар, чег шактарын дөш чикеттиг чүдү

Н. МАРШАНСКИЙ.
СР-нии Дээдэ судунуу

